

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY

SZERKESZTŐI SZÁLLÁS:
Piacsor 452 szám alatt.

Megjelen a lap hetenkint négyszer u. m. vasárnap, kedden, csütörtökön és szombaton.
Ara évfolyamra 3 ft. o. é. Hirdetési ár: négyhasábos sorért először 7 kr., másodszor 6 kr., harmadszor 5 kr., negyedszer 4 kr. Minden hirdetés után 30 kr. bélyegdíj. Előzetes s hirdetés a kiadó-hivatalnál kezelteik.

KIADÓ-HIVATAL:
Középutca, STEIN J. könyvkereskedése.

Kolozsvár, jun. 7-én 1862.

(D) Szíves olvasóink fognak emlékezni azon tájékoztató cikkünkre, melyet a hessen-kasseli igen érdekes kérdésben közreadtunk. Az alkotmányoson vívott jogok folytonosságának kérdése állott ott szemben az otry-val; a nép a közös törvényhozás által megállapított alkotmány teljes visszaállítását követelte; a fejedelem a kegyelme szerint adott alkotmány elfogadását sürgette a népnél, s hogy célját elérhesse, oly választási patenst adott ki, melynek alapján vagy nem lehetett országgyűlés, vagy a mi lett volna, határozottan oly elemekből állandott, kiktől már előre reversalist vett a kormány, hogy vele tartanak.

Éppen az országgyűlés az, mely el nem tűrheti rendes államban az otryt; mert a törvényhozás egyik alkotmányos tényezője a fejedelem, másik tényezője az országgyűlés; amaz az uralkodó, ez a nép érdekét képviseli; tehát ez utóbbinak kiválólag függetlennek, a nép közvéleménye kinyomatának kell lenni; mert ellenkező esetben csak egy akarat áll, s akkor nincs szükség országgyűlésre, s csak gyermek-báb lenne az alkotmány.

Ezen felfogás vitte arra Ausztriát s Poroszországot, s végre a szövetséggyűlést, hogy a hesseni fejedelmet az alkotmány visszaadására sürgessék.

De itt egy furcsa kérdés merült fel, a mint akkor is említettük; mert ugyanis míg a felépített hatalmasságok az 1831-diki alkotmány visszaállítását sürgették, hirszerint ők sem igen buzogtak az 1849-ben hozott igen-igen demokratikus választótörvény mellett; már pedig ha egyszer az 1831-ki, nép és fejedelem által hozott törvény törvény, mit az otry meg nem rontbat; ugy bizony az 1849-ki választási törvény is törvény, mely egyoldalul meg nem változtatható; a törvény és alkotmány logikája pedig legkevésbé tűri el a „ha akarom vemhes, ha akarom nem vemhes“féle eszméket.

A törvényesség logikája a világon a legtisztább, s alkotmányos államban csak alkotmányos uton lehetván bármit változtatni, a jogfolytonosságot soha sem lehet megtagadni oly törvénytől is, mely különben túlte magát, és így a hessen-kasseli 1849-ki választótörvény is, habár több méltánylandó érdeket sért, s az akkori lázas idők vonásait hordán a magán, el kell hogy ismertessék, hogy azután megsemmisíthető legyen a teljes törvényhozó elem akaratjából.

Az országgyűlésnek össze kell egyszer gyűlnie, teljesen az 1849-ki törvények szerint; akkor ez országgyűlés eszélyétől s jó akaratától kell elvárni, hogy választási törvényét s általában alkotmányát módosítsa, ha az uralkodóval kibékítés s a szomszéd német hatalmasságok közvéleményének megnyerése szíven fekszik; s ha meg tudja gondolni az országgyűlés azt, hogy valamely demokrat eszmét, habár igen népszerű is az országban, inkább feláldozhat bizonyos mértékig azért, hogy a jogfolytonosság eszméjét megvédje, hogysem újból meg újból kitégye magát az erőszaknak és újabb otryoknak; mert az eszmék kinövik magukat, a democratia maga folyvást fejlődik, s az alkotmányos élet mindig előbaladásban van ott, hol kivételes állapotokkal s otryok-kal annak folyama meg nem szakíthatik.

Ausztria kívánata Hessen-Kasselben az, hogy az 1849. törvény revidáltassék, azonban Ausztria külügyminisztere egészen a legalis téren áll, s azt ajánlja, hogy az 1849-ki választótörvényt tekintse a fejedelem is törvénynek mindaddig, míg az rendes uton meg nem változtatatik. Hivja össze az országgyűlést azon törvény szerint, a mely létezik s mely egyoldalul el nem törölhető, és azután ezen országgyűlés eldöntésétől s eszélyétől meg lehet várni, hogy az az 1849-diki választótörvényt — a mennyiben kívált az a mediatisált főrendiek jogait sérti — meg fogja változtatni, s a két kamarai rendszer megtartása által kiegyenlíteni.

Reichberg gróf osztrák miniszter igen szép állást foglalt el ezen eszme védelmezése által, s jól esik minden törvényt értő és érző embernek látni azt, hogy a jogfolytonosság elvét minden sophismák nélkül védi a miniszter ur. És ez által valóban nem kevésbé szívesen meg Poroszországot, mely oly erősen lépett fel az 1831-diki alkotmány mellett; azonban az 1849-ki alkotmányos törvényt szeretné ignorálni, holott az logikailag lehetlenség; mert ha 1831-ben az országgyűlés illetékes volt törvényt hozni, minő argumentummal lehet az 1849-diki országgyűléstől elvitatni az illetékességet, midőn ezen törvényt is akkor éppen ugy megerősítette a fejedelem, és éppen ugy jogervényűvé vált az. Gróf Reichberg így fogta fel a kérdést, ha a jólérte-

sülni szokott „Sch. Corr.“-nek hitelt adkatunk, és éppen azért minden „törvényesség mellett“ buzgó ember, csak örömmel nézi ily irányban vett magatartását.

M. Várhely, május 25-én 1862.

Az erdélyi földbirtokosok két legnevezetesebb joga.

II. Urbéri ügy.

(Folytatása és vége.)

f) A tagosítás, a közhelyek és urbéreszek fajzasi jogával terhelt erdők felosztása és szabályozása létesítése tekintetében megmondám fennebb általános elvem; kimondám, hogy a tagosítás kivihetőségét könnyíteni kell. Most már a gyakorlati részére nézve csak annyit jegyzek meg, hogy az urbéri törvényszéki utasítás 158. §-sa második szakasza utmutatása szerint nem szükséges mulhatatlanul a kétharmad birtokról járáshivatali bizonyítványnak a keresetlevélhez melléklése, hanem kétes formában adva be iratát a tagosítási kívánó, köteles a törvényszék más hitelt érdemlő módon is kétharmad bizonyítását elfogadni, s az említett utasítás 161. §-sa ugy minden urbéri rendelkezések szabályain elvonuló szellem értelmében köteles a törvényszék s minden hivatalnok hivatalos okiratok előszerzése, jóhatású értelmes magyarázatok tétele és őszinte tanácsadásokkal odaműködni, hogy a tagosítást vagy általános béke után elfogadják, vagy legalább a kétharmad fekvőt birtoklók összeegyeztetvén, a tagosítást ítéletileg kimondani, a mely ítéletnek jogerejűvé válása után következnek az előmunkálati tárgyalások s ezzel összekötött minden urbéri kérdések béke vagy ítélet útján elenyészése; a mérnöki hivatalos munkábaállítás, a határnak új classificatioja, s az ezen miveletek után és alapján elkészített térkép hivatalos utoni hitelesítése; az után a tagoknak, hol és mikénti kikapása feletti egyezkedés; ez után a mérnök által, ha béke után nem sikerült a kiosztási terv, a határnak összerakása, és az új kiosztásra szükséges térkép elkészítése s jelzése, ezeknek alapján másodszori hitelesítés, s miután ez minden kérdésekben törvényesen megállapított, a végképeni kiosztás és birtokba bocsátás (assignatio).

A közhelyek osztályánál már hivatalból köteles minden törvényszék szintén eljárni, s ebből folyólag a kirendelendő tárgyalásokra hivatalból meghozat előre minden birtokíveket, meg a földmérői hivatalok által fölvett térképeket, s nyilvánosságra jöven, hogy van osztatlan bárminemű hely, kimondja az ítéletet az osztály engedhetőségére nézve, s annak utána az előmunkálati tárgyalások, a felek kihallgatása és hivatalból vizsgálódások alapján, ugy a mérnöki fölmérés által nyilvánosságra jött közhelyekből részesedés mértékére, s ugyan ez alkalommal az urbéri nyílt parancs 41. 42. és 43-dik §-sai értelmében, hol és mikénti rész kikapás feletti tárgyalást tart, s ennek alapján szükséges határozatot téve, s ez jogerőre emelkedve, hitelesítést rendel az előmunkálati, törvényszéki és osztályozási munkálatokra, s midőn ennek eredménye is jogerőre emelkedett, beadja a mérnök kiosztási tervét, s a másod-ik, a kiosztáshoz szükséges térképet, melynek hitelesítése és jogerőre emelkedése után következik a kiszakasztatás és birtokbaadás (assignatio). Ez ügy végbevitelére, valamint a tagosítás létesíthetőségére is intéztetik a kereset avagy kérelem a behíró nemese- és ekkleziákra névszerint megnevezve őket és a falusi előjáróra, mint a volt urbéreszek képviselőjére; az erdőszabályozásnál hasonló az eljárás, csak hogy itt már a volt urbéreszeket, ugy a mint a régi antiqua sessioikat bírják, névszerint meg kell nevezni és beperelni, a mely eljárást ez után szükségesnek látnék követni a tagosítási kérelmeknél s panaszoknál is.

Megjegyzem mind a három ügyre nézve, hogy az urbéri törvényszéki utasítás 164-dik §-sa értelmében az előmunkálati miveletek végbevitelére jogosítottak az ezen ügyeket szorgalmazók, egy külön bíró kibocsátását kérni a másod bíróságtól.

g) A mi az egyes urbéri kérdéseket illeti, elő-

rebocsátva, hogy itt is hivatalból eljárás követendő az ügyek tisztázásánál birtokból kitétel kell hogy kimondassék időre való különbség nélkül minden oly esetekben, a hol irás vagy szóbeli egyezkedés bebizonyítható 6. és 20-ik §-us; minden oly helyeknél, a melyek a „Hármas törvénykönyv“ 1-ső része 40-dik cizme értelmében törvényes örökösök közti osztály következtében curializáltatva, ma urbéreszek kezei közt vannak (4. §.) visszavehetők; az 1819. után oly erdőkben tett irtások, melyekről be lehet bizonyítani, hogy pásztortoltattak (19. §. V. szakasza) visszavehetők; minden majorság földek, melyek minden külön szolgáltatással nélkül jutottak valamely urbéres használatába (17. §.) visszavehetők; azon nemesi szabad fekvők, a melyeken telepítmények találtak, ha az illető telepítményeseknek ezeken kívül más urbéri földjeik vannak (16. §.) visszavehetők; végre azon fekvők, melyek bizonytalan időre ugyan, de 1819 után jutottak valamely urbéres birtokába (18. §.)

Meg kell váltani az urbéres használatnak, zsel- lérnek vagy curialistának mindazon fekvőket, a melyeken mint telepítményi helyen lakik, s más urbéres birtoka nincsen (16. §.); meg az egyes majorsági földeket, ha érettek külön szolgáltatást tett (17. §.), meg egész majorsági telkeket, ha irás vagy szóbeli egyezés mellett bármely szolgálomány teljesítéseért örök időkre, vagy pedig a fi-ág kihaltáig vagy általában határozatlan időre adattak az urbéresnek, s azt 1819-ben már birta (18. §.); megválthatók az ország némely részeiben változhatatlan taxa, vagy terményszolgáltatás mellett szegődményileg birt fekvők (21. §.); meg kell váltani az urbéreszeknek mindazon szőlős helyeket, a melyek nem tartoznak urbéri állományához, az az: ha Pál ur jobbágya a kakasvölgyi szőlőjéről nem Pál urnak, hanem egy más birtokos Ignác urnak adta a dézsmát, (29. §.) megváltható minden nemesi szabad, alodialis fekvő egyes föld vagy telek, ha szegődmény nélkül volt Jancsi birtokában, ha arról 1819-ben adót nem fizetett, s ha azt valamint 1848-ban, ugy 1819. és 1820-ban Jancsi bá birta, mert ellenkező esetben, ha t. i. Jancsi bá birta ugyan 1819. és 1820-ban, de azután által ment Józsi vagy Nyisztor bá birtokába, megszakadva a folytonos birtoklás, megszakadt az urbéri nyílt parancs 3-dik és 18-dik §§-ira épített okoskodás is.

Megemlítendőnek tartok még két esetet: egyike az urbéri bíróságok végrehajtói hatalma, másika azon most fölmerült s határozatilag is megkísértett eszme, hogy az urbéri bíróságok által hozott ítéletek következtében beadandó birtokból kitételi kérelmek, s ugynevezett haszonbéri felmondások bélyegilletékesek (stempelpflichtig). A mi az első illeti, miután az urbéri nyílt parancs 65 és 86-dik, az urbéri törvényszéki utasítás 165. 166. és 205-ik §§-sai szabályul állítják fel, hogy ha az urbéri rendeletekben és patensekben a polgári perrendtartással ellenkező eljárási és végrehajtási szabályok nem fordulnak elő, mind az eljárásra, mind a végrehajtásra nézve a polgári perrendtartás szabályai követendők; s miután a beszercei, nagyszebeni, s több más felosztott cs. királyi urbéri törvényszékek jogerőre emelkedett ítéleteiket saját hivatalnokjaik által végre is hajtották: nem láthatom törvényes okát, valamint a multa, ugy a jövőre nézve is, hogy miért ne vehessék elégtételbe ítéleteiket az urbéri bíróságok. A mi a másodikat illeti, miután az urbéri bíróságok nemcsak az urbéri nyílt parancs hasábjain, hanem az urbéri törvényszéki utasítás 178-ik §-a rendelete szerint utasítva vannak az urbéri egyes magán pereket tárgyalni és elítélni, és a most említették szerint végre is hajtani, s miután az urbéri perek és kérdések csak a tökéletes végrehajtás után tartathatnak elenyészteknek és megszünteknek, s mi után az urbéri patens 87-ik, s az 1858. dec. 4-iki 229 számú császári rendelvény (Verordnung) 22-ik §§-saiban olvashatólag rendelik, hogy minden beadványok (Alle Eingaben), tehát a végrehajtási kérelmek is bélyegmentesek: nem láthatjuk törvényes okát azon követelésnek, mely szerint a végrehajtási kérelmek és mellékleteik bélyeggel ellátva adandók

be, mert ez által szinte nagyobb terűh van nyomva a Felső által e magas engedmény által segített ki-vánt alsóbb elszegényedett néposztályra, mivel minden erő megfeszítés nélkül a perfolyama alatt igen könnyen ki lehet mondani, hogy alperes konok perlekedő nem levén, a költségek hordozásától fölmentetik; a mi a végrehajtás eszközlésénél semmi esetre meg nem történhetik, s utolsó nyomorában tán nélkülözhetlen gunyája vagy gazdasági eszköze árán kellenék fölperesnek megtéríteni, a tán illetéktelenül alkalmazott bélyeget, a mit sem a kormány sem a természetes igazság nem követelnek senkitől.

Ifj. Pávai Vajna Elek.

Felső-Fehérmegye, majus 30. 1862.

Az új társas megyei törvényszék gépezete csakugyan mozgásba jött; f. hó 10-én vétetett fel az osztrák polgári törvények szellemében kelt legelső jegyzőkönyv, melynek befejeztével, elnök üdvözlővén a törvényszék egyes tagjait, elszánt közös működésre hívta fel, hogy e nehéz időben a megye várakozásának megfelelőhessenek. Ezen felhívást egy szónok azon észrevétellel kísérte: miszerint nemcsak a megye várakozása, hanem a felsőbb utasítások szigorú teljesítése is szem előtt tartandó. Az alkotmányos időben kezdett, s az új rájárat huzott perek további kezelésével, úgy az újabb beadványok tárgyalásával, hogy a törvényszék előre nem haladhat, legnagyobb érvelő fogatnyja a helyiségek hiányában fekszik, melyeknek kijelölése végett az erzsébetvárosi tanács, a megszüntetett alkotmányos F. f. megye számára tett honfias ajánlat alapján, oly kijelölést találtatott meg: hogyha a költő helyiségek a tavalyi testvéries meghívás, és megyének a város meleg keblében befogadása alkalmával tett ígért megsegítésével ki nem jelöltenek, a törv. szék személyzet kénytelen lesz Sz. Mártonfalvára átköltözködni. Erzsébetvárosba még nem választott, s ha annyi csapás érte közpénztára ellenzi is, hogy Erdély aranykorából fenn áll, s oly szent kegyelettel őrzött kastélyát, megyénk megszaporított adminisztratív testületének ingyen egészen átadja; de bírván megmaradt lelkes tanácsával és lelkes képviselő bizottmányával, találand fel expedienst, hogy vándorló megyénk a központról, hová kedves

emlékek s rokonérzet fűzik, ne szakítottassék el. Erzsébetváros nem feledheti, hogy ódon szerű kastélyának széles folyosóján, hol egykor a honzereteltől ártatlan fényes tettekkel áldozó nagy férfiak sorait lelkes apród és vitéz őrsereg áldá meg, ha jelenleg stoicus flegmával bíró, s egész túlvilági boldogságot sugárzó alakok sétálnak is; de előjövend az idő, midőn pompás nagy termébe megyénk szétszort közönsége összegyűlve, a városnak az eseményekkel szemben tett áldozásért hálaalköszönetet szavazand. Felső-Fehérmegye sorsa és jövője Erzsébetvárossal egy és ugyanaz. Így érve, ha arra fektetjük a súlyt, hogy egy ötven tagu centralizált hivatali személyzet pünkösztől fizetése egyesek kezében, a közjólét fölemelésének éppen oly rugója, mintha 800 ft a közpénztárba folyana, és ha az alatt, míg ajkainkon a közügyek iránti buzgalom sallangos szavai oly szép phrázisokban hangzanak, keblünkbe az önérdéket befűszkelni nem engedjük, remélhetők: hogy a törvényszék itt marad.

Az új bizottmány tagjai a legnagyobb földbirtok osztályából: gr. Bethlen Gábor, gr. Mikos Benedek, Pótsa Ferencz, Horváth Dániel, Péchy János; és Erzsébetváros részéről: Karácsoni István főbíró. A szavazattal felruházott 25 fős adóközvetítő szavazati czédulájukat június hó 15-ig kell betölteni, és az alakulandó bizottmány elnöke főispán ő maga kezébe küldeni, ki a bizottmány létrejövételen kifizérthetetlenül dolgozik.

A járásbírók száma a rég kinevezve volt, V. urral növekedett. Miért is ne? ki magában illetettségét érez, szabad concurrenálni. A hivdégi járásbírók kivül, a többi még a központról van, átmenetiek és folyamatra indítandók a volt es. k. járás-hivataloktól átvett, és a közeli időben nagy munkával regisztrált peres aktákat, azoknak némelyik a járási beadványi jegyzőkönyvben új számokat adva, jegyzőkönyve számát ezeken felül vitte, más meg halomban tartva csodálkozik, hogy őt helyesíti járásnak hogy lehet több peres irata, mint a tíz helységének, s várja az utasítást, hogy mit tegyen. Ily kezelés közepette a levéltári felelősség minden nap terhebb; egyébiránt a tevékenység a törvényszék minden zugában folytatatik, a hivatalos órákon kivül, melyek az ajtókra felfüggesztve, és az egyes kiszegzett instrukciókban megemlítve nincsenek, lehetne az időt teljesszerint használni, lehetne vadászni, a vadászat fáradságát az erdélyi gabonapaszitító gyárak egy adag készletével közszemlén kipihenni; ha az ily hajlamokat a főispáni és elnöki éber figyelem csírájában ki nem oltaná.

Hogy fizetést éppen ingyen senki ne huzzon, úgy hallunk megrendeltetett, hogy a közel lakó vidékbeli disponibilibek bejöjjenek, s míg a restans ügyek tisztába hozatnak, rangjuk szerint munkálkodva segítsenek, így közülük naponta rukkolkna be, s a már elhelyezettekkel véletlenül találkozzunk, ily felkálással: ki hitte volna, hogy még együtt dolgozzunk!! egymást átölelik s egy pár csókot váltanak.

A behívottakra nézve tett intézkedés méltányos és szükséges; mert a halomra gyűlt irományok currens munkájánál, mint a terhes beteg operálásánál mentől több szakértő orvos részesül, az orvosi tudomány annál inkább edződik, mezeje annál inkább terjed, mi az emberiségnek csak használhat; elfoglalkozva így telnek napok, míg a sok urgens után a szép Prima megérkezik s új hónap kezdődik a sok acta pedig rendre leíródik.

i. f.

Maros-Ludas, június 5. 1862.

Sajátságos dolgok történnek s még sajátságosabb az hogy azoknak csakugyan egybeitt nem, mint itt tartózkodó máltiosus előidézőinek nem lehet valahára nyomába jöni, s a keresett jutalmat példásan kiszolgáltatni. Ugyan is e hó 3-án azon hallatlan esemény adta elő magát itt, hogy a Maros folyóban azon helyen, hol a falusiak vizért szoktak járni s gyűjtést tartanak, alig egy pár lépésre egy parttól, egy rongyba kötve, kövel terhelve, mely mintegy 4 fontot nyomott, s egy darab új zsinorral volt összerakozva, talált egy falusi parasztasszony 38 mond harmincznyolc darab hamis egy forintos bankjegyet, melyet azonnal az itteni es. k. adóhivatalnak, és ezáltal a járási szolgabírónak, ki éppen megérkezett, szolgáltatott át. A nyomozás folyt, de a tényezőit napfényre hozni nem sikerült. Persze, itt sem hiányoztak, a jóakarók által előidézték, czélba vett üldözöttetek tárgya, vagyis jobban mondva, személye ellen irányzott gyanúsító rágalmozások. Még sajátságosabb e tárgyban az, hogy egy elismert szájhős, alig e jegyek az adóhivatalnak történt átadása után egy pár perccel beállt oda, követelvé a jegyek kiadását, dőlőfűsen megjegyezve, hogy ezen ügy kinyomozásával ő van megbízva. Az eset nagyon kétes, mert a jegyek egy része használt volt, a mi arra mutat, hogy több helyről gyűjtötték a végre, hogy compromissio idézethessék általuk; másfelől gyanus az is, hogy kis vízbe, oly helyre, hol legűbbet járnak, oly közel a parthoz, s oly gondosan tették, hogy azt minden esetre valaki kapja meg. Soká a vízbe nem lehettek, mert az esetbe

T Á R C Z A.

Kétszáznegyvenhat éves szerelmes levelek.

Az alább közreadandó két levél az erdélyi Jármay nemzetség levelei között szállott le korunkig; mindkettő a török fővárosból küldött Erdélybe, a mint látható a távol levő férjtől a hon maradtól néhez. Az író az Erdély részéről követés tagja lehetett; s leveleiből legalább kivehetni, hogy nem fogságban, hanem kötelességből tartozkodott az oszman fővárosban.

A mennyiben a kézirat jellegéből kilehetett venni, „Radák“ név van a levél alá írva, de ezt bizonyosan meghatározni nem lehet; jeles régiségbúvárunk Torma Károly megvizsgálván az aláírást, szintén nem tudott határozott véleményt mondani róla; annyival inkább, mert történelmi a nyomanyainkban semmi nyoma sincs annak, hogy valamely „Radák“ akkor tájást követéséget viselt volna ottan; ennél fogva Torma azon véleményre jött, hogy azon aláírótt név „Rádey“ lehet, minthogy e családból volt kiküldve török követ akkor tájást, midőn e két levél íratott. Nemzedék-tani nyomozódás alapján kilehetne csakugyan venni az író nevét, a mennyiben e levelekből kiviláglik, hogy Köpeczi Annának férje volt a levélíró.

Akárki írta e levelet, annyi bizonyos, hogy magasabb állású elődök tollából eredett, s így annak közlése által egy hisszük érdekes adatot nyújtunk az akkori családi élet jellemzésére.

Nem levén e levelek czélja az, hogy általunk valamely történelmi momentum tisztáztassék, a név kétségben hagyása mellett is el van érve ezeknek közlése által azon társadalmi körbe vágó cél, hogy őseink két százados családi titkaiba némileg bepillantsunk, s meg ismerjük azon derék magyar gazdasszonyokat, kiknek férjeik az akkor leg hatalmas világ városból is visszaszavárognak azon puha kenyér mellé, melyet előkelő nejeik saját szép kezikkel dagasztottak; azon szép kezekkel, melyeknek ekkor tan csontjai is elvegyültek a közös édes anya földjébe.

A levelek időrend szerint így következnek:

I.

Istenteol edes zerelmes keduem zerentt való tarsom minde' hozdad tartozokkal egietembe', minde' kiunsagod zerentt való fokot kevanok megadatnij. Legien az zent Istennek nagi hala edes zerelmes tarsom en ide io egessegel birok mind az velem valo zolgaimmal eggiütt, ki feleolletek is az en Istenemteol zivbeol kievanok meg adatny. Talam edes tarsom immar ugián el untad az en sok leuel irasomat chiak oluastatniji de lassad en bizoni meg nem teyrhetem hogi ne iriak, valamikor modom es alkalmatosagom vagio' hozza. Ennekem penig felettes ige' nagi keonniebbsegemre vagio' ha chiak egi Erdely feleol ide ieoneo embert lathatok is, tehat ha mikor az te leveledet lathatom itilheted magadba ha nekem az ige' nagi vizagztalasomra ne' volna. El hittem edes zerelmes kedues tarsom hogi elég busulasid gondolkodasid lehetnek naponként es leotennek is, De ugiá' az Istenertt kerlek minde' effele heaba valo ember agasztalo nianalia betegseg velle hordozo teoreodes nelkivil legi el es otalmazzad egessegedet Az my zent Istenivnk az kibe' mi biztunk eleitoeol fogna tudod hogi gonduisoleonk volt, Ez untan is bizoni az lezen, tudom en az emberek alapottiatia Erdelibé' de legien ugi az mint Isté' akarta pokol ivdeo után io ivdeo' kel uarny. Itt az Teoreokeok azt bezellik edes tarsom hogi egi fele zerechenek vadnak az dik chiak az feonenybe laknak es heuernek mikor io ivkeo vagijon mindsirnak mikor gonoz eorevlnak,

tapsolnak es ugrandoznak, okat ezt mongiai hogi az io ivdeo uta' gonoz, az gonoz uta' io ivdeo lezen. Azert edes lellem tarsom, ha Isté' most egi kevesse taol vetett egi mastolis de vgiá' nem kel ketsegen esni, es azon teoreodni mertt Vr eo, tuggia mit ezelekedik. Modod es ivdeo' leue' ennekem minde' oda valo dolgokrol magad allapattiarol ily beosegesse', azt is ad ertesemre edes tarsom ha vagio' elegendendeo keoltseged, mint es hogi vagy, az te zekeredet ha meg hoztak es ha keduet zerentt ugió', ez farsangott az attiafiakkal mint es hogi mulattatok. Ha penig Caspar meg ot volna ket paripat hozzon be el ne mulassa most ige' io arra volna ith. Ird meg aztis ha zko-fium aranya vagio' zivkseged egiel dolog feleollis mert itile' hogi Immar Balassi vram sem fog kesni itt, teolle mindeket meg kivlidenek.

Ersok azzonnak sok io akaratomat mongiad edes tarsom, az teobinuel eggiütt, tanullianak, mert ha Isté' haza vizge' semmit ne' vizek nekik. Tudom edes tarsom volt gondod rea, de Balassi Ferencz eochijemteol kellett volna vetni valo zabott keredt tuggia hogi tartozik minde' eztendeore. Edes zerelmes tarsom el hitte' hogi mindenekre gondod vagio' segillyen is Isté' minde' dolgaidba' zerencezesse' az mint ez eleottis irta' edes lellem tarsom emberseges zolga nelkivil ne had magadat, ne zanniad az fizetett nekik. Eotues Isvant ha lehet megmarazzad bizoni ha elek nem leze' karara. Imez roz Miklos itt immar kett vttal akart teoreoke lenny, eleg busulasso' volt egi nehanizor miatta. tala' vgiá' ki kivldeo' Balassi Vrammal, minde' Jo akaro vramnak az kiket Ismer' zolgalthomat mongiad edes zerelmes tarsom. Im irtamis az kiknek Irbatta'. Ird meg aztis kichioda Biro Vasarhelt, es mint vadnat ot az vram. Balassi Vramtol ha eleb nemis meg latod edes tarsom bizoni zep aijan-dekokat kivldeok chiak ne bankoggial es ne gondolkoggial ne teoltze azzal keduet sok gonoz akaroinknek hane' viga' legy. Kedved zerentt valo givmeolzevkkkel edes tarsom kedveskedhetne', mikor az el vitelebe' mood volna vgi mint naranzij, pomagranatt, citrum, Limonij, ige' zep zeoleo, Din-nije, gesztuifje, czudalatos zep es Jo izli almak.

Ha Isten akaria annakis ideie lezen. Aggia Isté' zerelmes kedves tarsom hogi en teged reovid ivdeo' bodog zerencezis allapotha' lathassalak algio' meg tarchio' meg amaz nagi hatalmu Isten, az ki kesedelmes az haragra Ir-galmas es hajlando az kegielemre. Keolt az hires neues, meg vntam Constantinopoliba' egi roz romlodazot hazban. Zinte habarnizat szivtt vala Leoninz vra'. Edes tarsom meg latod aztis kivldeok en teneked. Lelkem tarsom, az tavali husvett napi eonttoezes el mulik ez eztendeon, talam nem vizesedem most megh.

Ersoknak ige' zep kis ebett tartatok, ige' Jatekos. Tarchion megh megis Isté'. Die 17. marty 1616.

Az te igaz Jo akarod
zerelmes tarsad
(Aláírás.)

Kivül: zerelmes attiamfianak..... zerent
valo Keopeczy.....k adassek Egerzege'
Erdeliben.

II.

Istenteol edes zerelmes kedves tarsom, minden' hozdad tartozokkal eggiütt kedved zerentt való egessegedet allapodat kivanom megh adatny.

Edes zerelmes kedves tarsom, irta' vala az minapibann is hogi az labomon valo tavali gonoz nianaliam ittis fel keresset vala, es felette nagi faydalommal harmincz napig bizony.... s kinoza..... (ki van szakadva)

kett heft mulva ki ugiá' meg ezelekette' volna, de vartam a' Vrnk eo naga ide ieouendeo postait, az el érkezven azon-nal ki küldetem. Az Kandahari patiolatot meg veottem, Zko-fium aranniatit regi papissorral, aztis ki kivldeom. Egiel dologrolis mindenekreol beosegesse' irok. Ez alat edes kedves zerelmes tarsom, ha lezen kiteol irij teis ennekem, Irtam mind Balassi komannak mind Evchijemnek, zolan vallek, tala' modot találnak az el küldesében. Bezzeg edes zerelmes tarsom enis immar eozer eoreomest chetnem ige' az czuikott, az te sütted lagni czipoval, kit engeggie' meg Isten.

Legien az zent Istennek nagi hala, mostan ige' io egessegem vagio', az labomnakis semmi fajdalma nincsie', mely io egesseget te feleolledis ziu'e' zerentt kevanok hallany Panazolkodhatna' edes zerelmes tarsom hogi illie' ritkan irz ennekem, de tudo' azt hogi te raitad el nem mulnek De bizonij mind az a mi Balassi attiankia biyne. Bizonij busi! tunk raita itt Balassi Vrammal hogi ollia' gondviseletlenek, ki feleol irtunk is Immar nekik mi lehesse' az oka. Irtam vala aztis edes Annokom hogi Caspart ki inditom talam

Itt mij minniaia' egessegen vagiunk nagi Leonizki igiekek ezendeie el telue', enis ki fogom bochiatani hizem tala' immar Vrnk eo nagaiz nem tart mindeltig itt enegemetis, soha az Isté' Constancinapolnak chiak az hi-rett se atta volna hallano',mert bizoni rabags az itt valo lakas, mind az altal az en nagi bivneimert legie' vgi az mint Istén akarta Tudom az en... (kivan szakadva)... ollam el nemis hagy hane' az orozlanok keozetozis gonzia vagio' ream; Edes lellem tarsom, Veres Matenak en zom-mal meg mongiad hogi most taol letembe' mutassa meg Jambor zolgaltattat, meg lattia ha Isté' haza nizez, meg aijandekozom. Eotues Istuani ne' tudom ha meg maradot, eois tivrieo' immar egi keues ideig, zolgallio' kedued zerentt, bizoni ne' lezen Karara, az teobiniek azon-keppen. Ezt most reonideiden iram Caspartol ha Isten akaria beouebbe' irok es Izenek. Edes lellem kedues tarsom semmit ne bankoggial, tudom edes busulassod lehet, de ne gondolli velle, azzal iar ez az roz vilag, de chiak mi lehet-neuk eggiütt, mindent elfeleitenek.

Az leani azzonioinkat keozonethemet ige' tanullianak. Balassi Ferencz egi lada Koppazott veott, meg mond-hatat Gerendi Martonnénak hogi ha Isten haza uize' enis uizek az leanianak. Edes zerelmes annokom, en itt az Peter biro boraban Ibatna' meg untam az ide valo roz ereos lug ziviv borokat. Ha Isté' adna hogi haza fordulhatnek, vihnetek edes lellem tarsom malosat mert itt az ki ott egi eitelt tenne meg vehetem tizenket penzen, felette io malos-penig. De haggiuk amaz zent Istene' edes tarsom minde' dolgunkat. Tarchian meg az az zent Isten ennekem teged lellem kedves zerelmes tarsom. Keolt az roz bivdeos Con-stantinapoliban... 6 maj 1616.

Ez sem iob orzag Erdelinel edes annokom, mertt ittis az czereznie zinte most sendiül, eretlen zedik le, es ugi aruliek.

Az te igaz Jo akarod zerelmes tarsad
(Aláírás.)

Kivül: Zerelmes kedves tarsomnak attiamfianak,
Keopeczy Azonnak adassek Egerzegen
Erdeliben.

Rövidítések:

illie'	= ilyen	hallo'	= hallom
ollia'	= oylan	ugia'	= ugyan
tehesse'	= tehessen	tala'	= talán
ige'	= igen	ne'	= nem
vagio'	= vagyon	ihatna'	= ihatnám
tudo'	= tudom		s. t. b.

összementek volna, a tehát friss tett, s úgy volt kiszámítva, hogy kedden, mint hetivásár napján kapják meg, és hogy aztán a vásárrajvőknek lehesse mentől szarvasabb előadásokat tartani.

A nyelvkérdés is szövegre jött nálunk anynyiban, hogy egy itteni gyufát és pipát áruló eltiltattán a fgs királyi fő-kormányzók által, a birtokosság és közönség nagy kárára folytatott szeszárulástól, e kedvezőtlen válasz s több panaszos felek hallatára, az azt kézbesítő szolgabíró urnak kicinyölőleg mondá: hogy írjon annak a guberniumnak, hogy én e magyar választ nem fogadom el, értekezék velem németül s nem más nyelven. Lám hol akarják az ország igazgatását kezdeni? Mintha bizony nem mindegy volna akár németül, magyarul vagy románul válaszolnak, mintán ez zsidóul ugy sem történik meg, s miután e nyelven kívül, mást ugy sem ért jól a megsértett panaszló. Hanem ebben megint az a szép, hogy a kedvetlen választól elkábult Grosshändler elfeledte, hogy panaszát a fgs királyi fő-kormányzókhoz magyarul adta be, melyre csak e nyelven remélhetett jó, vagy rossz feleletet.

Kiváncsiak vagyunk ez ügy kimenetelére főleg azért, hogy lássunk, paczkázhatik-e ily egyén még a felső hatóságokkal is. Bocsanatot kérek hosszadalmasságomért, de én most tartom időszertűnek. Boldog ünnepeket kíván

Figyelmes!

Nagy-Váradi, június 4. 1862.

Bihari levelek.

Sokszor az emberi ész megdöbben azon gondolatra, ha boldogság-e a mit keres? ha annyi küzdelemteljes szenvedés folytonosan szét porladzik a semmiségben, soha be nem tölti azt, hogy ösvényt verjen a névtelen egyházba, hol végrementünk — a szelid béke, a nyugodt megelégedés s a testvéri egyetértés — okáért. ... miért van az, hogy egyik nemzetet jobban szereti Isten mások felett? Vagy van-e nemzet, melynek több tisztább jellemű nagyokat s népet adott volna az ég, mint a magyar nemzetnek? Ez év tavaszán az árvizek nyargalták keresztül a bázát, s most a hónapokon keresztül tartó nagy szárazság csüggeszti el a kedélyeket. Ez okból színészeink is, bár mindent elkövetnek a változatos játékindáktól a közönség rokonszenvét s pártolását megnyerni, nagyon gyér látogatásnak örvendenek; de nem is lehet másképp, ha meggondoljuk azt, hogy a nehéz idők s elemi csapások dacára, az adóbehajtás városunkban újból megkezdett. — Pénzünk nincs, reményeségünk a nyári takarást illetőleg annál kevesebb, így aztán nagyon természetes, ha mind saját, mind színészeink pénztára folytonosan deficitben szenved.

Az ország kormányzója Pálffy Mór ö nmga mult hó 24—27-ig megyéinket látogatta; városunkban két napot időzött. Itt mulatása alatt ő nagyméltóságát a városi hatóság dísz-polgári oklevéllel lepte meg.

K.... G.... urát, ki a menekülés savanyú kenyerét több éveken keresztül izelte száműzetésében, s csak pár éve jött bába szülőföldre, meglátogatta a napokban egy állítólag külföldről jött régi jó ismerős barátja, s miután honn nem találta, felkérte a házán levőket, hogy hazajöjjenek a külföldi szállítására. Másnap idegenünk, éppen midőn őt fölkeresni ment volna, találkozik K.... G.... vel a sz. László téren; az idegen, mintán a leírás szerint, mit a házi családól puhatolt ki, rá ismert régi barátjára, kérde K. G. urát, hogy ismeri-e őt?

— „En nem emlékszem, hogy találkoztam volna önnel.

— „Hát nem emlékszel pajtás a cubai expedícióra, honnét alig tudtuk fogunkat néhányan elvinni?”

— „A cubai expedícióra emlékszem, de öre nem...”

— „Hát a martiniquei szép napokra, hol együtt annyit sok jó napot élveztünk?”

— „Arra is emlékszem, de ön arczát ott sem találom emlékeim között.”

— „Nagyon esodálkozom barátom, rövid emlékezteteden, hanem azért kénytelen vagyok hozzá fordulni, segíts ki zavaromból. Kölsönözz nekem csak pár napra 200 fitót.”

— „Sajnálom, uram, de miután magam is szegény ördög vagyok, kérését nem teljesíthetem.”

— „Pedig, barátom, engemet hozzád Garibaldi küldött, biztosíthatlak, fontos küldetésem van, s miután rajtam nem segíthetsz, kérek ajánlj T.... K.... s Gy.... A.... urak egyikének, kiknek aztán missiómat is fölfedezem.”

— „Uram, mint előttem egészen ismeretlen, nem ajánlhatom senkinek, annyival is inkább nem, mert mint látom, ön egy szemtelen charlatanoktól....

Erre az idegen „na hát vessz el vad oláh kutya!” egy késsel K.... G.... re tör, ki azonban kikerül a szúrás, s rendőrkért kiált, két rendőr azonnal ott terem, az emissariust nyakon csipik s már a város börtönében várja méltó büntetését; mint a vizsgálatból kiderült, Erdélyhonból való zsidó. Örizzékdjünk a charlatanoktól....

A bécsi lapok azon hírére, hogy a provisorium hivatalnokainak le kellend tenni az esküt a februar 26-iki patensre, itt több megyei tisztviselő — kiket a sors, kellő képzettségük mellett, úrestarisnyával látott el a hosszú élet-tartamra — nagy aggodalomba jött.

KÜLÖNFÉLÉK.

— A „P. H.”-nak írják Bécsből: A külügyi politika kedvező állása vagy a birodalmi tanács pénzügyi bizottságának erős magatartása, vagy talán mindkettő idézte elő a ba dikultság kiméltetése vonatkozó azon nem csak pénzügyi, de külpolitikai és közgazdasági tekintetből is igen nevezetes eljárást, melyet ezennel még mint újdonságot közölhetek, t. i. hogy ö cs. és ap. kir. Felsőleg folyó évi május hó 22-én kelt legfelsőbb elhatározásával elrendeli méltóztott, miszerint az összes hadsereg minden csapatánál mindazon katonák, kik 1854 óta szolgálnak, önkívánságukra szabadságra eresztessenek és folyó évi június-hó végéig tartózkodásukra tétessenek át. Már azt belehet vallani, hogy a birodalmi tanács pénzügyi bizottsága csakugyan erősen és erélyesen működik,

kivált a hadiköltségvetés körül; megéjszakáztatja s megéjszakítja még a miniszter urakat is, mint azt Degenfeld ö exelja tegnap maga kijelenté. Míg a mult szerdán erősen fellépett azon anomalia eltávolítása végett, mely szerint a volt modernai hercegség idegen hadesapata Ausztriában Ausztria által tartatik fenn, jöhet a költségnek, melyek havonként most már csak 70,000 fitra rugnak — visszatérítése mellett; csakhog, ez a visszatérítés mikor fog történni, az a legbizonytalanabb kérdések egyike, úgy tegnap is sikerült a békeállásnak 92 millióra tervezett költségvetését a hadügyminiszter ural 84 millióra leszámitatni, melyet aztán a bizottság azon megjegyzéssel hagyott helyben, hogy az agio leszállása esetében mégtalan ezen költségvetésből is megkimélhető összegek az egyetemes államkincstárnak visszaadandók lesznek. Ama 84 millió összeghez azonban még 8 millió kiadás a hadijövedelmekből van előszámítva. Ezen pénzügyi bizottság tegnap ülésében érdekes volt az 50 milliónyi államkölcsön s illetőleg az 1860-diki sorsjegyek kiadására iránti törvényjavaslat tárgyalása is. Némely tagok ahhoz kötötték az engedélyezést, ha a telekadó, mások, ha általában az adó fel nem emeltetik; voltak olyanok is, kik egyáltalában nem akarták megszavazni a kölcsönt, mit ezen táborból egy igen tekintélyes tag nyilván azzal indokolt, hogy e kölcsön engedélyezése annyira lenne, mint bizalmat szavazni a pénzügyminiszteriumnak. A bizottság többsége azonban a kölcsönt illető törvényjavaslatot — némely módosításokkal mégis elfogadni sziveskedett.

— Sopronból írják, hogy az ott néhány nap óta tartozkodót Ormódi Bertalant, a magyar biztosító társaság ügynökét elfogták és a soproni lovas lakanyában szigorú őrizet alatt tartják.

— A munka- és vándor-könyvekbe iktatandó vándorlasi engedélyek, felsőbb rendeltetést folytán, ha Magyarországon belül használtatnak magyarul, ha pedig külföldre szólnak, magyar és német nyelven szerkesztetnek.

— Beregszászy zongorái a londoni világkiállításon igen sok sikert aratnak. Cambridge hg. Southerland hgnő és gr. Apponyi a legnagyobb elismeréssel szölköt rölük. E siker annál inkább említésre méltó, mert igen sok zongora van kiállítva.

— A Bibliotheca Corvináról szomorú hírek érkeztek. A „P. L.” Kubinyinak m. hó 21-dikéről, Konstantinápolyból kelt leveléről emlékszik meg, melyben buvár hazánkfai azt írják, hogy nincs remény e könyvek megkapásához; a lemosoltatáshoz is csak talán. Fuad basa, nagyvezérrel semmire sem tudtak menni, miért is a nagyuri kinstárnokhoz fordultak, ki egyszersmind a könyvtár fő-felügyelője. Ez igen szívesen fogadta őket és csibukkal is megkínálta. Kubinyi nem dohánys létére azon áldozatot hozta, hogy őt csibukot szitt ki egymásután; de a könyvtárba, mely után annyira vágytak, nem léphettek. Nagy kérésükre a kinstárnok végre néhány kötet könyvet hozatott elő, melyek bársnyha köve, fényesen aranyozva, Magyarország és Hollós Mátyás czimereivel ellátva vannak. Buváraink azonban fájdalmasan vették észre, hogy e könyvek penészesek, mert nyirkos helyen tartatnak.

— Tököllyi- és bujdosó társairól Donáth Mátyás ur Konstantinápolyból még a következő értesítést küldi: „Izniken (Nicomedia) az örmények mintegy kilencz évvel ezelőtt új templomot építvén, az ő temetőben talált sírköveket az egyház falaiba felhasználták, berakták. Ekkor Tököllyi sírkövet is bibeitőleg kimozdítottak helyéből, mert ez most helytelenül fekszik nagy fák sora alatt, mindjárt az ut mellett egészen a földre sillyesztve. Tököllyi hívei a „Kazukli eszkelő” felett voltak letelepedve egy faluban, melynek most már csak temetője tudatik. Helyét azonban a törökök most is „puszta magyar falunak” nevezik. Egy „magyar oglm” (magyar fi) nevű öreg ember még el Serajliban e bujdosók utódai közül. A mult nyáron, midőn a no-gaji tatárok Törökországba költöztek, e tájra is vetődtek közülük s a temető helyét áskálni kezdték, de mivel kereszt-ekre bukkantak; az ásást abban hagyák.” — Bár mindazon hazánkfai, kik e történetileg emlékeztet helyeken megfordulnak, ily gondossággal gyűjtötenek össze az ottani nép között élő magyar hagyományokat, hogy így idővel tökéletes képet nyerhetnénk a Rákóczi korszak kibujdosott, sokat szenvedett bajnokairól!

— E hó 6-án a magyarországi gazdasági-egylet nagy gyűlést tartott Pesten, mely a Királyhágón inneni részre is nagy fontossággal bír azon memorandum által, mely ö Felsőleghez a magyar vasutak kérdésében állított meg. Ebben erős érvek vannak felhozva a várad-, kolozsvár-, brassói vonal mellett. Az ö Felsőleghez a szakosztály által szerkesztendő felirat benyújtásával gróf Károlyi György elnökelete alatt gróf Zichy Ferencz s báró Sennyei urak bizáltak meg.

— Endrődről (Békésben) írják „M. O.”-nak, hogy az ottani előjáróság több legényt, kik husvét hétfőjén a templomboz tözsomást korcsában garázdálkodtak, verkedtek, istent káromoltak, megfenyítették. Valami 19-én lehetek, s köztük egy zsidó, ki már többször volt büntetve s ki a verekedés egyik kezdője is volt. Ennek következtében az endrődi zsidók panaszt tettek az előjáróság, illetőleg a bíró ellen, hogy ünnepeket megszenteltetett s hatalmával viszált. A járási szbiró máj. 22-kén a bíró, teendő vizsgálatig, hivatalától fölfüggesztette. A többi előjárók, mint a kik a büntetés megszabói voltak, rögtön a főispáni helytartóhoz mentek, kijelentve hogy ha kedvelt bírájuk vissza nem helyeztetik, ők is elhagyják a község házát; de lelépésük nem engedtetik meg.

— A „Narodni Listi” sajtó pörében a vádlott a tszékhez azon kérréssel fordult, hogy a végtárgyaláskor a következő tanukat hívják meg: 1) Schmerling államminisztert, hogy bebizonyítsa, miszerint dr. Klaudinak dr. Hein jelenlétében azt mondotta, hogy irjanak ellene bármint, senkinek e miatt egy hajszála sem fog meggörcsülni, s midőn Klaudin megjegyzé, hogy a cseh tszéknek másképp gondolkoznak, azon feleletet nyerte: „hogy ez tulzolt félelemesség!” 2) B. Bach Sándor követet, b. Helfert és Dedea rendőrfőügynököt, hogy bebizonyítsák, miszerint Hawlicek bírói ítélet nélkül volt Tirolban internálva. 3) Dr. Wankát és Jaroscht, annak megmutatására, hogy Hawlicek mindig egészséges volt; de Tirolban megbetegedvén, nem sokára

meghalt. 4) Dr. Hammerniket, mint szakértőt azon kérdésben hogy kedvezőtlen éghajlat alatt és a sors feletti bánatban szembajth kaphatni. 5) Lasser és Mecséri minisztereket, hogy bizonyítsák be, miszerint a császári hivatalban most is oly férfiak vannak alkalmazva, kik már Bach alatt szolgáltak; hogy a birod. tanácsosok egybehívásán kívül nem bocsátott ki rendelet vagy utasítás az új rendszer megszilárdítására; hogy Magyar- és Horvátországban a februari patens iránti ellenállás most is tart, hogy nincsmég eldőntve, mint kellene ezt megszüntetni, hogy ez volt tilztes oka a pénzügyi javaslatok a birod. tanács elé való terjesztésének. 6) Schuselka, Palaczky, Rieger és Smolka urakat, hogy mondják ki, miszerint élénk az aggodalom, hogy az alkotmány, a mint ezt Schmerling szervezte, valósíthatlan és absolutismusra vezetne. 7) Végre 11 polgárt és földes gazdát, hogy a „N. L.” olvasói az incriminált czikkben, melynek czime: „Bizunk-e?” — semmi igazot sem találnak. A tanuk meghívását a tszék azonban elveté.

POLITIKAI HIREK.

Franciaország. Páris, maj. 29. A „Don. Ztg.”-nak írják: A császári kabinetben nagy élénkséggel tárgyalják az olasz ügyeket. Alkudozások folynak közvetlenül a császár és Metternich herceg közt, melyek kétségen kívül fontosak. Ugy látszik, hogy Napoleon Lajos végre határozottan nyilatkozik olaszországi tervei, vagy is inkább óhajatai felől, s tudósítót azt hiszi, hogy egy Ausztria és Franciaország közti komoly összeütközés veszélye el van hárítva. Ha a cselekvő párt felülkerekednek s támadólag lépne fel, azon esetre még az sem valószínű, hogy Franciaország Ausztria jogai- és birtokállásának érdekében fogna beavatkozni. Mióta Napoleon Lajos többé nem menekülhet azon meggyőződéstől, hogy ö valamely területi nagyobboldást Olaszországban Anglia nyílt ellenségeskedése s igen valószínűtlen európai háboru árán fogna megvásárolni: Olaszország egységesítése iránti érdekltsége rendkívül megerősült. Mással azt hiszi, hogy Róma megszállását nem kell felhagynia, s úgy látszik, Bécsben is hasonló nézetben vannak. Az előemlített alkudozások folytán volt ugyan szó arról is, hogy az egyházi államban levő francia helyőrséghez egy kis piemonti jutalékot is adjanak; de ezen tervvel ismét felhagytak. Egyébiránt az utóbbi hetekben a császár ismételve irt sajátkezűleg a pápának, s ha levelező jól van értesítve, az osztrák követ, legalább egyikéről ezen iratoknak, elküldése előtt, tudomást vett.

Páris, jun. 1. A „Moniteur” jelenti, hogy a helyőrség Rómában tetemesen leszállítatik, a „Constitutionnel” pedig Lavalette elutazását tudatja. Ezek örvendtes hírek, melyeket azonban nyomban követnek mások, melyek nem ily kedvezők az olaszok ügyére nézve. Így, Montebello gróf, nem rövid ideig tartó mulatására számít Rómában. Utasításai- val jobban meg lesznek elégedve Rómában mint Turinban, és Ausztriát illetőleg felvilágosítást ad azon jegyzék, melyet a pápai kormány az orleansi püspök befolyása alatt, éppen most szerkesztett. A pápai kormány határozottan kijelenti ebben, hogy semmiféle egyezményhez, mely nem a villafrancai szerződéseken alapul, járulni nem fog.

A „Constitutionnel”-nek lapunk tegnapi számában érintett czikke, mely Rómában, állítólag, a status quo fentartását helyezte volna kilátásba, meglehetősen el volt ferdtve a távirati kivonatban. Azon czikk vége ugyanis szó szerint így hangzik: „Arról van szó, hogy a pápa bizottsága Olaszország legitim érdekeivel kibékítessék. Ez a Franciaország által követett politikának kettős czélja; és mi egy nagy lépést fogunk tenni a megoldásra, ha Franciaország többé nem fog egy merev non possumus-sal állani szemben, s ha a római udvar elvégre beleegyezik, hogy egy politikai kérdést többé ne tekintsen bittani dogmának.”

A „Monarchie nationale”-nak írják, hogy Carignan herceg Victor Emannel királynak egy iratát vitte Párisba, válaszul a császárnak egy levelére, melyben ez azt irta volt, hogy az olasz kérdés megoldása eznttal lehetetlen. A király Olaszország sulyos helyzetére s különösen a lombardiai legujabb eseményekre utal. E levél volt oka azon miniszteri tanácsnak, melyben a császár a római hadsereg leszállítását, és Montebello kinevezését tudatta. A francia lapok egyébiránt azt állítják, hogy az 1859-iki háboruig a római helyőrség csak egy dandárból állott. Most Goyon négy dandárát egy, három dandáros osztályra szállítják le.

A „Patrie” következő tudósítást kapott Mexikóból: A francia csapatok Jurien altengernagy parancsnoksága alatt, majus 2-án a nép örömrivalgásai közt bevonultak Pueblába. Este a város ki volt világítva. Puebla egyike Mexiko legjelentékenyebb városainak; 70,000 lakosa van, Veracruzól 320 s Mexikótól 80 kilométernyire fekszik. Fővárosa egy gazdag és független tartományának, mely Juarez kormányát csak nevérol ismerte. Puebla mindjárt kezdetben a francziák mellé nyilatkozott, s követséget küldött Jurien altengernaghoz Veracruzba. Juarez elfogatási parancsot adott ki ezen küldöttség tagjai ellen, de az e végre kirendelt csapatok vonakodtak az elnök akaratát teljesíteni. Orizabatól kezdve, egész ut alatt előre seregelt a lakossága a francziáknak, s szabadtói gyanánt üdvözölte őket. Jurien csak igen rövid ideig fogott Pueblában mulatni s elindult Cholulán át Mexiko felé. Spanyol nyelvre fordított kiáltványa, mely minden város és faluban el van terjedve, rendkívüli hatást idézett elő. Legujabb tudósítások szerint Juarez egy kicsiny hadtesttel Tacubayában táborozott, s készüléket tett Guanajuato felé vonulni.

Néhány nap előtt Thouvenel ur egy kimerítő jegyzéket indított Madridba, melyben a spanyol politika s Prim tábornok mexikói eljárása éles bonczkés alá véték. Ezen jegyzék szerint a párisi kabinet lemond Spanyolország katonai közremunkálásáról, ellenben igen követeli diplomatiai közremunkolását, a francia javaslatok életbeléptetésére Mexikóban. A jegyzék kivonatát távirat Madridba, mire ott azonnal minisztertanács ült össze, melynek következtében a spanyol külügyminiszter tudatta a francia követtel, hogy Spanyolország a kívánt közremunkolást, legnagyobb valószínűséggel, nem fogja megtagadni. Barrot Ferdinand ur, a madridi francia követ megbízott, hogy jelentse ki a madridi ka-

binetnek a császár sajnálatát, hogy magasabb politikai okokból nem szánhatja a mexikói trónt egy spanyol királyi hercegnek. Miután azonban a mexikói monarchia helyreállítása még egy második és harmadik monarchia visszaállítását is maga után vonja, ezek egyikét egy spanyol hercegnek szánja, Montpensier herceg kivételével. A császár t. i. inkább szeretné Don Sebastian herceget.

Olaszország. Turin, maj. 30. A mazzinista lapok egészen elferdítve közlik a lövészegyletek felfüggesztésére vonatkozó tényeket. Az „Unita Italia” szerint Garibaldi, midőn a körutazását illető parancs megküldetett neki, így kiáltott fel: „En Garibaldi József, olasz polgár vagyok, és oda utazom hova nekem tetszik.” Pedig senkinek sem jutott eszébe neki az utazást betiltani. Csak azt tudták vele, hogy többé nem utazik hivatalos minőségben, és hogy ezen túl lövészegyleteket alakítva szükségtelen. Garibaldinak tehát nem volt oka a fennebbi nyilatkozatra, és nem is tette azt. Plezzo szenator, ki Garibaldit a lövészegyletek társulatának megbízottjaként követte, Comoba küldetett, Garibaldinak tudtára adni, hogy az elfogott ifjak érdekében jobbat nem tehet, mintha mihamarabb Caprerába tér vissza.

Németország. Kassel, maj. 31. A hivatalos „Kasseler Ztg.” írja: A választófejedelem végre elhatározta, hogy a minisztérium lemondását elfogadja; azonban az új minisztérium alakításáig azok fogják az ügyeket vezetni. Ha bizonyosak volnának, hogy az új minisztérium alakítására már a rendelet ki is adatott, akkor legalább elmondhatnók, hogy ha nem egy lépéssel is, legalább egy gondolat előrehaladtunk; így azonban folyvást egy körben mozgunk, s az engedékenység csak látszólagos, és mint látszik, az is fog maradni. Híre jár, hogy az új minisztérium alakításával Abbe miniszter volna megbízva; ez azonban csak hír, amár másrésztől tagadhatatlan, hogy a választófejedelem csak ő vele tanácskozik, míg mások iránt, még legközelebbi környezete iránt is, teljesen visszatartható. Még maga Loszberg tábornoksegéd is, ki eddig folytonos kísérője volt a választófejedelemnek, el van távolítva köréből és pedig azért, mert kötelességének tartotta, fejedelmét a helyzet veszélyességére figyelmeztetni. Azon régebbi tudósítások tehát, hogy a fejedelem végre meggyőződött a miniszterváltozás el-

kertülhetlenségéről, teljesen alaptalanok voltak. Ez a mai helyzet, és ez is marad folytonosan, mivel a nagyherceg személyével szoros összefüggésben van, és általa határozatik meg. Azon remény, hogy a fejedelmet a benső meggyőződés; rendszerének megváltoztatására vezetendi, családódon alapszik, és sohasem fog beteljesedni. Ha valami történik, azt csak külső kényszer eszközölheti, és valószínű, hogy a változás egy nappal sem tart tovább, mint a kényszerülés.

A „Sch. Corr.” szerint a bécsi kabinet határozottan az 1849-i bessi választótörvény visszaállítását mellett nyilatkozott; ámbar másfelől a két kamarai rendszer megtartása által, a mediatisált főrend jogait is lehetőleg biztosítani óhajtja. A „N. Nachr.” e közleményre azt jegyzi meg, hogy annak második fele az első teljesen lerontja.

Amerika. Új York, maj. 21. M. Cellan tábornok főhadiszállása jelenleg Richmond mellett van. Jefferson elnök kijelentette a törvényhozó-testületnek, hogy csapatait nem fogja az államból visszavonni. Azt állítja, hogy ha Richmond elesnék is, a háborút még is egész bátorsággal lehetne 20 évig folytatni Virginiában. New-Orleansban igen csekély rokonszeny uralkodik az unio iránt. Butler tábornok egy proclamatiót adott ki, melyben a szegényeket azáltal igyekszik megnyerni, hogy ezer hordó füstölt húst és czukrot, melyeket Orleansban foglaltak el, ígér közöttük osztani.

Ujabbak. Brüssel, jun. 5. A mai „Indep.” írja: A francia-olasz kereskedelmi szerződést tegnap írták alá. Bismark-Schönhausen porosz követnek hosszas értekezése volt Thouvenel urral, valószínűleg Olaszország elismerése tárgyában.

— Berlin, jun. 6. A mai „Nat. Ztg.” egy Kasseli távüregnyit közöl, mely jelenti, hogy Loszberg tábornoksegéd, ki új minisztérium alkotásával van megbízva, legközelebből az alkotmányhő kormánytanácsos Wieganddal alkudozik.

— Milano, jun. 6. A „Perseveranza” jelenti: A kormány a riezi-i növelde bezárását határozta, mivel ott az alkotmányünnep napján pápai lobogót tűztek ki.

— Belgrád, jun. 6. Tegnap egy szerb rendőr az őrségen levő török tiszt által tétleg megtámadtatván, ez két pisztolylövést tett rá, melyek egy ott elmenő török-tatárt találtak. Ennek következtében a Stambul kapu bezárattott, a közlekedés megszünt s népcsoportozás keletkezett. Ma a csend helyre van állítva; a hatóságok közbevetették magukat a közlekedést megnyitották, a török őrség mindamellett felszegzett szuronyral áll fegyverben. A rendőr elfogatott s a vizsgálat megkezdett. A megszébzelt török-tatár osztrák szolgálatban van.

— Athén, maj. 31. A Walesi herceg tegnapelőtt ideérkezett, s a király meghívását nem fogadta el, hanem fogadóba szállott. Ma tovább utazik. A tegnapelőtt tartott népiünnep a tolongás közepette, a király közelében véletlenül egy pisztolylövés esett. A miniszterválság közel áll a megoldáshoz. A hangulat folyvást levert.

— Belgrád, jun. 7. A szerb kormány tiltakozott a biztosító hatalmak előtt a török helyőrség tegnapelőtti tüntetése ellen, s a felelősséget, minden bekövetkező eshetőségre nézve elhárítja magáról.

— Turin, jun. 7. Ratazzi a második kamara tegnapi ülésében ezt mondá: A kormány soha sem jogosított a romai kérdés korai megoldása iránti reményekre. Erkölcsei eszközöket fog alkalmazni, hogy fővárosunk birtokunkba vétele iránti rendíthetlen akarunk által, meggyőzhesse jogunkról Európát. Egyedül a kormány van hivatal, a fegyverkezést szabályozni; Garibaldinak nem adott pénzt, s a hadjárattól mindig megtagadta beleegyezését. A kamara visszautasítja a nyomozást, az indokolt napi rendet elfogadja, helyeselve a kormány magatartását a legújabb események alkalmával.

T. és felelős szerkesztő DOZSA DÁNIEL.

H I R D E T É S E K.

(391)

10/6 1862.

(12—12)

A kedvelt, kellemes zamatu valóságos Schneebergi növény-szörp.

mint elismert eohtitószer a hűlésből származott bajokban, u. m. a grippében, catharusban, köhögéseknél, torokgyik- és gyuladásoknál, főleg a mell- és tüdőbajoknál; talátható Kolozsvá t t gyógyszerész **WOLFF J.** urnál. Továbbá: Tordán Wolff Gábor gyógyszer. Beszterczen Dietrich & Fleischer, Désszen Krémer Sámuel, Segesvárt Misselbacher J. B. Lujóson Arnold József, Medgyesen Breiner C. Zalathán Mégal J. Szászvároson Spech Gusztáv, N.-Bányán Horacek József gyógyszer., Szathmáron Turoczkó D., N.-Váradon Janky A. N.-Károlyban Schöberl K. K.-Fejérvárt Sándor R. gyógyszer., N.-Szebenben Zöhrer J. F. Debreczenben Föltel Nándor uraknál.

Egy üveg ára 1 frt 26 kr. osztrák értékben.

Egyszarsmind a fentebbi megbízott raktáros uraknál még kapható:

TYUKSZEM-KENŐCS, a legjelesebb a maga nemében, **Schmidt** es. k. főorvostól.

Egy skatulya ára 23 kr. o. é.

Rr. Behr IDEGERŐSÍTŐ KIVONATSZERE az ideg és test erősítésére. 70 kr.

Dr. Walter ugynevezett **KELETI VIZE**, Londonból, a köszvénybe szenvedőknek.

Egy üveg ára 1 frt 5 kr. o. é.

Stub-Alpesi NÖVÉNYNEDV mell- és tüdőbetegségekben. Üvege 87 kr. o. é.

(502)

10/6

(3—6)

A finom gyógyszerészet legújabb es. k. kiv. szab. pipere czikkeit.

Dr. LINDES tanár

növényi
RUDAS HAJKENŐCSE.

Ezen, több nagyteknintélyi tudományos férfiak s egészségi hatóságok helybenhagyása mellett a legczélseztérőbb művegtani eljárás szerint gondosan tisztán **növényi alkotórészekből** összeállított **rudas hajkenőcs** igen jótékonyan hat a hajnövesre, miután azt hajlékonyan tartja s a kiszáradástól megóvja; e mellett a hajnak szép természeti fényt és rugalmasságot kölcsönöz, míg egyszarsmind a fejtető szilárdítására egészen kitünőleg alkalmas.

A es. k. kizár. szabad. **rudas hajkenőcs** csak eredeti darabokban adatik el, melyeknek hivatalosan letett czim-borítéka **zöld és aranybronz** színre van képezve.

Ára egy eredeti darabnak 50 ujkr.

Fennebbi pipereszerék **benső szilárdsága** minden kimerítőbb diésértet fölöslegessé tesz; — már egy **kevés kísérlet** elegendő, hogy e közháznú szerék **czél-szerűségéről** s **kitünőségéről** meggyőződés szerzettessék — s ezek **csupán** és **egyedül** következésként adatnak el:

Kolozsvárt: **WOLFF J.** és **KHUDI J.** gyógyszer. **Abrudbányán:** Ferenczi Mihály; **Beszterczen:** Kelp & Fleischer; **Brassóban:** Stenner F.; **Déván:** Büchler A.; **Enyeden:** Bisztricsányi A.; **Erzsébetvároson:** Schmidt A.; **Hátszegen:** Mátéfi Béla gyógyszer.; **Károly-Fejérvárt:** Rusz János; **Kézdí-Vásárhelyt:** Hankó László; **Kőhalomban:** Melas Ed. F. gyógyszer. **Maros-Vásárhelyt:** Fogarasi J. D. Medgyesen: Vándory & Brandisch; **Segesvárt:** Misselbacher fia és Teutsch; **Sz.-Ujvárt:** Placintár és fia gyógyszer.; **Szász-Régenben:** Wachner Traugot; **Szászsebesen:** Weissörtel Ad. G.; **Szebenben:** Zöhrer J. F.; **Székelly-Kereszturon:** Binder Márton; **Sepsi-Szentgyörgyön:** Vityálos Béla; **Sz.-Udvarhelyt:** Kauntz J. A. gyógyszer.; **Szeredában:** Gozsy A.; **Sz.-Somlyán:** Ruszka Ignác; **Tasnádon:** Szongott Jakab; **Tordán:** Velits G. és Wolff G. uraknál.

balzamos
OLAJBOGYÓ-SZAPPANA.

Ezen, a legújabb vegytani tapasztalatok szerint készített **balzamos olajbogyó szappan** nem csupán tisztító, de puha és friss minőséget előidéző sajátágai által minden **tökéletesen** jó pipere- és egészségi szappant illető kívánalmaknak megfelel, s annál fogva mint enyhe s egyszarsmind hatályos napimodósszer még a leggyöngédebb és érzékenyebb bőrű **hölgyek s gyermekeknek** is legjobban ajánlható.

A es. k. kizár. szabad. **balzamos olajbogyó-szappan** csak **fehérre feketé** irással nyomott csomagocskákban adatik el, melyeknek első oldalán egy e szavakat: „Gesetzlich deponirt” tartalmazó, vörös nyomatú bélyeg van.

Ára egy eredeti csomagkának 35 ujkr.

STEIN JÁNOS

könyvkereskedésében Kolozsvárt, **Wittich József**nél Maros-Vásárhelyt, **Dobray Nándornál** S.-Udvarhelyt, **Barthos Domokos**nál S.-Szentgyörgyön kapható:

Erdélyi történelmi adatok

IV-dik KÖTET
(Uj folyam: I-ső kötet)

Kiadja az Erdélyi Múzeumegylet. Szerkeszti SZABÓ KÁROLY.

Tartalom: I. Haller Gábor naplója. 1630—1644. II. Bánffy György naplója. 1644. III. Kálnoki István naplója 1645. IV. Segesvári Bálint kronikája 1606—1654. V. Enyedi István II. Rákóczi György veszedelméről 1657—1660. VI. Eredeti törvényezikkek 1582—1584. 1587. VII. Székely adatok, 1606. VIII. Eredeti okiratok, 1637—1642. IX. Melléklet: Haller Gábor titkos írásmódjának kulcsa és saját aláírásának hasonmása.

Ára 2 forint o. é.

Wagenfeld, dr. L.

Encyklopädie der gesammten Thierheilkunde

zunächst f. gebildete Landwirthe. 2-te Auflage. Mit 30 Tafeln Abbildungen in Gross-Quart. 15 ft helyett 10 ft.

Wagenfeld, Dr. L.

Anleitung zur Pferdekenntniss,

oder die Beurtheilung des Pferdes auf seine Vortheile et seine Mängel. 2-te Auflage, 4 Heften. Nebst einem Atlas mit 12 Tafeln Abbildungen.

Ára 5 ft. 60 kr.

Veltheim, Graf von, u. Hochstetter von,

Neuste Stimmen aus England
über den jetzigen Zustand der Zucht edler **Pferde** daselbst.
Mit 14 lithographirten Tafeln. Ára 2 ft.

Magyar nők évkönyve.

II-ik évfolyam, 1862. Szerkeszti **Emilia**. Angol vászonba arany szegélylyel 3 ft.

II-ik Rákóczi Ferencz.

Írta **Józsika Miklós**. II-ik uj olcsó kiadás. 8 kötet. 4 forint o. ért.

A váltórendtartás

a es. kir. váltótörvény értelmében.

Népszerű magyarázat, számos gyakorlati példákkal és mintákkal, s a törvény szövegével bővítve.

Mindennemiek felvilágosítására szerkesztette **Fináli Henrik Lajos**, gymn. tan. és a kolozsvári szab. keresk. társaság vasárnapi iskolájában repdes tanító. ára 70 k.

Nyomatott az ev. ref. főtanoda betűivel. (Bel-farkasutca 74 sz.)